

DEBAT 19. juli 2014

Vi skal tage ansvar for fremtidens faglærte

Det er paradoksalt, at 7 ud af 10 private danske virksomheder ikke har en eneste lærling ansat, når vi ved, at vi fremadrettet kommer til at mangle faglært arbejdskraft. Hvis vi danskere ikke skal tabe i den internationale konkurrence om kvalificeret arbejdskraft, skal vi i fællesskab tage ansvar for at skabe fremtidens faglærte – inkl. virksomhederne.

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen
Direktør

Mikkel Harboe
Kommunikationschef

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Den økonomiske debat har den seneste tid være præget af påstande om stigende flaskehalsproblemer i dansk økonomi. Debatten har typisk taget udgangspunkt i anekdotiske beretninger fra danske virksomheder.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering kom med en undersøgelse i starten af juli, der viser, at der i første halvår af 2014 ikke var stigende problemer med rekrutteringer for de danske virksomheder – tværtimod.

Det er således for tidligt at advare mod generelle flaskehalsproblemer på det danske arbejdsmarked. Når det er sagt, kan der fremadrettet godt opstå flere problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft på det danske arbejdsmarked i takt med bedring af konjunkturerne.

AE's fremskrivninger af det danske arbejdsmarked viser ligeledes, at der frem mod 2020 er tegn på underliggende mismatchproblemer. Med det nuværende uddannelsesmønster får vi for få i arbejdsstyrken med en erhvervskompetencegivende uddannelse (faglært eller videregående), mens der samtidig bliver for mange ufaglærte og gymnasialt uddannede sammenlignet med virksomhedernes efterspørgsel.

I 2020 risikerer vi at mangle omkring 30.000 faglærte. Det er en problematik vi danskere bør tage alvorligt. Hvis udfordringen ikke løses betyder det, at virksomheder og Danmark bliver begrænset i vores vækstmuligheder. Vækst, velstand og produktivitsfremgang er ikke noget, der kommer af sig selv. Det kræver handling. Derfor bør en øget uddannelsesindsats stå øverst på politikernes og virksomhedernes to-do liste.

Der er alene en produktionsgevinst på 15.000 kr. om året i at uddanne en ledig ufaglært til faglært. Tager vi alle gevinster af uddannelsesløftet med i betragtningen - lavere ledighed, højere produktivitet og højere løn - anslås det, at en ufaglært, der løftes til faglært, bidrager med ca. 310.000 kr. ekstra til samfundsøkonomien.

I dag har en sjettedel af de unge 10 år efter folkeskolen ikke fået en uddannelse. Det billede skal ændres. Derudover skal de ufaglærte, der allerede er på arbejdsmarkedet, opkvalificeres til faglærte og faglærte skal opkvalificeres til teknikerniveau og videregående uddannelsesniveau.

For Danmark har alt for mange ufaglærte. 26 procent af den danske arbejdsstyrke er ufaglært. Ser man på eksempelvis Tyskland, så gælder det kun for 14 procent af den tyske arbejdsstyrke.

Her kan vi i Danmark lære af Tyskland. Dykker man ned i tallene for ungdomsuddannelserne og ser på, hvor mange der gennemfører henholdsvis en gymnasial og en erhvervsfaglig uddannelse, er der igen forskel på fordelingerne i den tyske og danske arbejdsstyrke.

En højere andel af de personer der i Tyskland hvert år gennemfører en ungdomsuddannelse, har gennemført en erhvervsfaglig uddannelse, end det er tilfældet i Danmark. Sådan har billedet været de sidste 15 år.

I Tyskland gennemførte ca. halvdelen af de personer, der tog en ungdomsuddannelse i 2011, en erhvervsfaglig uddannelse. I Danmark var det tilsvarende tal 43½ pct.

Tyskland har et meget velfungerende dualt uddannelsessystem (vekselvirkningssystem), hvor de studerende skiftevis er på skolebænken og ude i virksomhederne. Vi har også et dualt uddannelsessystem på erhvervsuddannelserne i Danmark, men det er ikke nær så velfungerende som i Tyskland. Bl.a. er der herhjemme store problemer i forhold til at skaffe praktikpladser, og i det hele taget kæmper vi i Danmark med, at alt for få unge vælger en erhvervsuddannelse.

De seneste tal for praktikpladsmanglen viser endnu en nedslående rekord på ca. 12.700 elever, der mangler en praktikplads i en virksomhed. Det er bekymrende, at praktikpladsmanglen fortsætter med at være høj, og den ligger nu på det højeste niveau siden krisen satte ind. Konsekvensen er, at eleverne på landets erhvervsskoler risikerer ikke at kunne færdiggøre deres uddannelse.

Undersøgelser fra AE viser, at 30 procent af virksomhederne inden for industrien, byggeriet og de private servicefag har mindst én lærling ansat. Det betyder, at 7 ud af 10 virksomheder ikke tager del i praktikpladsansvaret med at uddanne fremtidens faglærte.

Det er paradoksalt, at 37.000 ud af 53.000 private danske virksomheder i undersøgelsen ikke har en eneste lærling ansat, når vi ved, at vi fremadrettet kommer til at mangle faglært arbejdskraft. Det ansvar bør i langt højere grad løftes i fællesskab – også af de private danske virksomheder.

Det politiske niveau har gjort en indsats. Regeringen har bl.a. gennemført reformer af folkeskolen og erhvervsuddannelser. Derudover har en lang række af arbejdsmarkedsreformerne haft mange uddannelseselementer. Nu skal vi have de danske virksomheder til at tage deres del af ansvaret for fremtidens arbejdsmarked.

Hvis vi danskere ikke skal tabe i den internationale konkurrence om kvalificeret arbejdskraft, skal vi i fællesskab tage ansvar for at skabe fremtidens faglærte – inkl. virksomhederne.

Debatindlæg bragt d. 19. juli i Børsen i forbindelse med serien "Hvad kan vi danskere ikke"